

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Філософії
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науки та інновацій
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: _____»Будівництво та цивільна інженерія»
(назва освітньої програми)

Спеціальність: _____192 Будівництво та цивільна інженерія
(найменування спеціальності)

Галузь знань: _____19 Архітектура та будівництво
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: _____третій (доктор філософії)
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
Будівельного виробництва та управління
проектами
(найменування кафедри)
Протокол № 1 від 17 серпня 2023 р.

м. Запоріжжя 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія науки та інновацій Код: <u>ОК-04</u> Обов'язкова
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Викладач	Бондаренко Ольга Валеріївна, д-р філос. н., проф., завідувач кафедри філософії
Контактна інформація викладача	061-7698-285; obond@zp.edu.ua
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Згідно розкладу
Обсяг дисципліни	Кількість годин – 90, кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 15 год., практичні – 15 год., самостійна робота – 60 год.), вид контролю – екзамен
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» спирається та є продовженням, перше за все, дисциплін соціально-гуманітарного циклу, що вивчаються студентами першого (бакалаврату) та другого (магістратура) освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти. Протягом строку навчання в аспірантурі, згідно з нормативними документами, аспірант зобов'язаний, зокрема, <i>здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
Освітньо-наукова програма аспірантури (ад'юнктури) ЗВО (наукової установи), згідно з нормативними документами, має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом (ад'юнктом) таких компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій – зокрема, <i>оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.</i> У результаті вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен отримати: <u>інтегральну компетентність:</u> здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі будівництва та цивільної інженерії та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; <u>загальні компетентності:</u> ЗК01 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК06 – формування системного наукового/мистецького світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; <u>спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</u> СК04 – здатність до критичного аналізу, оцінка і синтез нових та комплексних ідей; СК07 – здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; СК08 – здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. Результати навчання деталізують програмні результати навчання. У результаті вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен –	

знати:

- знати основний зміст усіх розділів навчальної програми, основні та найбільш вживані першоджерела попередніх історичних епох та сучасного філософського дискурсу стосовно проблематики науки й наукового пізнання;
- мати базові уявлення про основи філософії науки й наукового пізнання, що сприяють розвитку загальної культури й освіченості особистості та соціалізації людини як науковця;
- знати теоретико-методологічні засади та інноваційні підходи у філософії науки; структуру філософського знання про науку й наукове пізнання, основні категорії (поняття, терміни), проблеми, імена, "сюжети" філософії науки й наукового пізнання в історії філософії;
- оволодіти коректним способом філософського мислення у науці, практично використовуючи основні філософські поняття, спираючись на зв'язок філософії з дійсністю;

вміти:

- творчо осмислювати та застосовувати історичний досвід інтелектуального розвитку людства;
- грамотно використовувати основні поняття й терміни філософії науки у власній науково-дослідній діяльності;
- змістовно аналізувати основні напрями та течії філософії, зокрема, такі що репрезентують сучасний світ, у пристосуванні їх до проблематики наукового пізнання та інноваційної діяльності, до аналізу проблем, пов'язаних із впливом науки і техніки на розвиток сучасної цивілізації;
- досліджувати соціальні явища, спричинені розвитком науки та навколо науки, опрацьовувати різноманітні джерела, формувати власну точку зору, робити висновки, приймати рішення;
- будувати універсальну макромодель та локальні моделі соціальної дійсності у процесі власної науково-творчої суспільної діяльності та здійснення професійного життя як науковця;
- аналізувати й обґрунтовувати науково-технічні, технологічні, соціальні, ментальні й інші особливості розвитку українського соціуму й суспільного життя;
- застосовувати набуті знання у професійній і соціальній діяльності; застосовувати їх при аналізі нагальних проблем сьогодення;
- розвивати науково-компетенційні вміння особистої науково-творчої самореалізації;

розуміти:

- загальні аспекти основних закономірностей та тенденцій розвитку науково-технічних знань людства у контексті його (людства) соціально-економічного розвитку та становлення й розвитку моделей його економічного багатства;
- неоднозначність результатів впливу прогресу науки і техніки на суспільний розвиток у цілому;
- світоглядно-гуманістичний зміст філософського знання щодо формування здатності людини генерувати та сприймати інновації.

Нормативний зміст підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання:

РН09 – демонструвати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвине не критичне мислення, професійну етику, академічну доброчесність, повагу до різноманітності та мультикультурності в поєднанні з володінням передовими методиками викладання у вищій школі.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» є:

- формування сучасної філософської культури мислення у цілому й, зокрема, в аспекті набуття здатності продукувати нові науково-технічні ідеї, розв'язувати комплексні

проблеми дослідницько-інноваційної діяльності у сфері професійної діяльності (у предметній фаховій області), з переосмисленням наявних та створенням нових цілісних знань та/або професійної практики;

- засвоєння молодими науковцями базових теоретичних знань та практичних навичок застосування філософської методології при розв'язанні ними завдань – як професійної науково-дослідної діяльності у ролі творців нової складної науки і техніки ХХІ ст., так й в індивідуальній життєдіяльності у ролі сучасної людини складного техніко-технологічного середовища життя цивілізації ХХІ ст.;
- збагачення молодими науковцями свого інтелектуально-творчого потенціалу знаннями:
 - на понятійно-теоретичному рівні – а) історії та закономірностей виникнення й становлення наукового знання та феномену науки, перетворення знань на наукові знання у процесі пізнання; б) структури наукового знання та сучасну класифікацію наук; в) методів й форм сучасного наукового мислення та особливостей інноваційних підходів у сучасній науці; г) дослідження наукових проблем із застосуванням категоріального апарату сучасної філософії науки, з урахуванням соціокультурного контексту їх розв'язання та за умов дотримання етичних мотивів розвитку науки й професійної етики;
 - на практично-творчому рівні – а) сучасного філософського дискурсу, яким сьогодні "послугується" людство за правилами й прийомами комунікативної філософії сучасного світу (на відміну від онтологічної чи гносеологічної філософії попередніх епох); б) способів розвитку власного інноваційного світогляду як «бази знань» для творчо-наукової діяльності; способів і форм реалізації набутих знань при складанні науково-дослідних програм та методів активного впровадження отриманих результатів у практику і виробництво; в) продукування інновацій та впровадження інноваційних технологій у всі сфери суспільного життя і галузі виробництва, прогнозування розвитку ринку техніко-технологічних новацій та інтелектуальної продукції; г) інтелектуальними навичками створення інновацій власною результативною науково-творчою діяльністю як молодого науковця.

5. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій»:

репрезентувати науку й наукове пізнання та інноваційну діяльність як потужний інструмент прогресивного розвитку людства – чому має сприяти високоякісна підготовка молодих науковців у сфері специфічного соціально-гуманірного знання з філософії та оволодіння ними певними навичками мислення та уміннями творчо-інтелектуальної діяльності у сфері науки, як сучасної людини постмодерністського світу.

Сучасний науковець, як творець нового складного науково-технічного й техніко-технологічного середовища життя цивілізації ХХІ ст., не може бути вузьким спеціалістом. Його діяльність носить міждисциплінарний характер, вона стає свого роду гуманітарною діяльністю. Сьогодні у політехнічному ЗВО на перший план висувається завдання розвитку широкої технічної ерудиції та здатності кожного випускника самостійно генерувати нові наукові, технічні і соціальні ідеї, мати творче інженерне мислення, мати здібність до інновацій, вміти прогнозувати розвиток ринку інтелектуальної продукції. Така інноваційна парадигма сучасної вищої освіти вимагає створювати у зво умови для формування нової генерації всебічно освічених професіоналів в області інженерії, для яких установка на саморозвиток, професійну культуру й відповідність високому загальнокультурному рівню, напрацювання індивідуального стилю мислення й діяльності є пріоритетними протягом усього життя.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія науки та інновацій» є:

- викласти загальні засади філософії науки та інновацій, визначити передумови виникнення феномену науки, логіку її розвитку, основні напрями й тенденції розгортання;
- розкрити зміст історико-культурного розвитку людства як процесу розвитку наукового пізнання людини й поглиблення наукових знань людства;

- надати цілісне уявлення про особливості змісту та проблематики філософського знання щодо науки та наукового пізнання, його основні поняття, категорії, проблеми, імена;
- розтлумачити специфіку сучасного етапу розвитку філософії науки й наукового пізнання в історії людства та особливості філософствування у науці та про науку сучасної людини постмодерністського світу;
- сформувати навички творчого мислення у цілому й сучасного наукового мислення зокрема, вміння генерувати нові науково-технічні і соціальні ідеї й технологічні інновації та впроваджувати їх у суспільну практику, вміння доводити та відстоювати свою думку; вміння створювати власний ресурс знань для інноваційної діяльності й власних наукових розробок.

6. Зміст навчальної дисципліни

Курс навчальної дисципліни складається з лекцій, семінарських занять та самостійної роботи. При викладанні дисципліни лектор викладає загальні концепції, положення, теорії тощо. На семінарських заняттях здобувачі поглиблюють набуті теоретичні знання в обговореннях індивідуальних доповідей, у тематичних дискусіях, у співбесідах з викладачем, виконують письмові вправи тощо, а також закріплюють навчальний матеріал у самостійному розв'язанні аналогічних завдань при самостійній роботі.

Програма дисципліни «Філософія науки та інновацій» складається з таких змістових модулів:

1. Філософія науки.
2. Філософія інновацій.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1-4	Тема 1.1 Наука посеред систем й моделей людського знання та мислення.	лекції / семінарські заняття	4 / 3
5-8	Тема 1.2 Некласична та постнекласична наука у світі Новітнього час.	лекції / семінарські заняття	4 / 4
9-11	Тема 2.1 Феномен «інновації».	лекції / семінарські заняття	3 / 4
12-15	Тема 2.2 Філософія інноваційного розвитку та діяльності.	лекції / семінарські заняття	4 / 4

8. Самостійна робота

Назва теми	Графік самостійної роботи	Кількість годин	Контрольні заходи
Тема 1.1 Наука посеред систем й моделей людського знання та мислення.	Виконання індивідуального тематичного завдання	15	10 балів у загальних 100
Тема 1.2 Некласична та постнекласична наука у світі Новітнього час.		15	
Тема 2.1 Феномен «інновації».	Виконання індивідуального тематичного завдання.	15	10 балів у загальних 100
Тема 2.2 Філософія інноваційного розвитку та діяльності.		15	

9. Система та критерії оцінювання курсу

Види контролю: поточний, рубіжний (проміжна атестація).

Форма підсумкового контролю – екзамен.

Кожний змістовний модуль оцінюється за 100-бальною системою. Оцінювання академічних успіхів аспіранта з дисципліни «Філософія науки та інновацій» здійснюється за такими критеріями та у відповідності до такої методики:

	Лекції	Семінарські (практичні) заняття	Самостійна робота студента	Підсумкове рубіжне опитування	
Найменування завдань	Тестові письмові опитування (за темами лекції)	Усні опитування, письмові тестові і не-тестові опитування (згідно з тематикою заняття)	Виконання тематичного (творчого) письмового завдання		Разом
Лекції Семінари СРС Підсумкове рубіжне опитування	20	25	35	20	100

Отже, екзамен оцінюється за такою шкалою:

Поточні опитування, тестування та самостійна робота (виконання письмового завдання)				Підсумкове рубіжне опитування (екзамен)	Разом
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		20	100
Т 1.1	Т 1.2	Т 2.1	Т 2.2		
20	20	20	20		

T1.1 ... T2.2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	позитивно	зараховано
1 – 60	незадовільно	не зараховано

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання досягнення здобувачем результатів навчання, визначених програмою освітнього компонента та (у випадку іспитів, курсових проектів/робіт, звітів з практики) – рівня сформованості цих результатів.

Оцінка підсумкового контролю визначається за 100-бальною шкалою (для іспитів, диференційованих заліків, курсових проектів/робіт, звітів з практики). Оцінка підсумкового контролю може враховувати результати поточного та проміжного (рубіжного) контролю у порядку, визначеному програмою освітнього компонента.

Позитивними оцінками для всіх форм контролю є оцінки від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою та оцінка «зараховано» за двобальною шкалою. Межею незадовільного навчання за результатами підсумкового контролю є оцінка нижче 60 балів за 100-бальною шкалою або оцінка «не зараховано» за двобальною шкалою. Отримання оцінки 60 балів та вище або оцінки «зараховано» передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними програмою освітнього компонента обов'язковими видами поточного, проміжного (рубіжного) контролю.

Форми підсумкового контролю з освітніх компонентів визначаються освітньою програмою.

10. Політика курсу

При вивченні навчальної дисципліни від аспіранта очікуються – дотримання вимог до складання курсу, старанність, коректне і взаємно цікаве ділове спілкування аспірант/викладач, дотримання засад академічної доброчесності.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійну роботу студент виконує відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів;
- ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з дисципліни, за оприлюдненим графіком;
- у разі якщо виконані роботи здаються із порушенням термінів без поважних причин, вони оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів); перескладання тестів відбувається на нижчу оцінку;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свою оцінку лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час написання контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів); використання мобільних телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача є порушенням дисципліни, студент отримує 0 балів і зобов'язаний повторно скласти контрольну роботу чи іспит; мобільні пристрої можна використовувати лише під час підготовки практичних завдань на заняттях;
- під час роботи над завданнями, у випадку користування інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, студент зобов'язаний зазначити відповідне джерело;
- творчі письмові роботи можуть бути перевірені на наявність плагіату, і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%; у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання;
- *дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:* самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим компонентом навчання;
- пропущені лекційні або семінарські заняття необхідно відпрацювати у встановленому порядку; захист пропущених занять відбувається відповідно до графіку консультацій викладача;
- з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись у дистанційному режимі;
- студент зобов'язаний дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.